

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Apmatymų laikotarpio: diskusijos apie Europos Sąjungą įvertinimo struktūra, klausimai ir kontekstas

(2006/C 28/08)

Europos Parlamentas, vadovaudamasis Europos bendrijos steigimo sutarties 262 straipsniu, 2005 m. rugsėjo 6 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl *Apmatymų laikotarpio: diskusijos apie Europos Sąjungą įvertinimo struktūra, klausimai ir kontekstas*.

ir Komitetas, vadovaudamasis savo Darbo tvarkos taisyklių 19 straipsnio 1 dalimi, nutarė įkurti pakomitetį darbui šiuo klausimu parengti.

Pakomitetis *Apmatymų laikotarpis: diskusijos apie Europos Sąjungą įvertinimo struktūra, klausimai ir kontekstas*, kuris buvo atsakingas už Komiteto darbo organizavimą šiuo klausimu, 2005 m. spalio 13 priėmė savo nuomonę. Pranešėja buvo **Jillian van Turnhout**.

Savo 421-oje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2005 m. spalio 26–27 d. (spalio 26 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 130 narių balsavus už, 3 — prieš ir 3 susilaikius.

1. Pagrindinė logika ir aiškinimai nepakito

1.1 Logika ir aiškinimai, kuriais remdamasis EESRK didžiają balsų daugumą priėmė Sutarties dėl Konstitucijos Europai atžvilgiu palankią nuomonę (2004 m. spalio 28 d.), nepakito, ir todėl daugiau nebuvo jokių argumentų ir rekomendacijų. Tiesą sakant, Komitetas mano, jog įnoringa Sutarties dėl Konstitucijos Europai ratifikavimo proceso eiga patvirtina požiūrio, kurio jis laikėsi, pagrįstumą.

1.2 Pavyzdžiui referendumo Prancūzijoje ir Nyderlanduose rezultatai parodė, valstybių narių ir Europos institucijų susilpnėjimą skleidžiant žinias apie Europą tokią, kokia ji yra šiandien, ieškant kompromiso ir tai byloja apie atotrūkį tarp Europos piliečių ir Europos planų. Šis atotrūkis tikriausiai nėra būdingas tik šioms šalims ir tai nėra informacijos trūkumo ar konjunkcijos pasekmė, bet kyla klausimas dėl paties kompromiso ir būdų jį pasiekti.

1.3 Prisiminkime, kad Komitetas savo 2004 m. spalio mėn. nuomonėje suformulavo labai „aiškias idėjas“, kurias, jo manymu, turėjo suprasti ir visuomenė:

- diegti „Konvento metodą“ — „dar vieną žingsnį“ Europos kūrimo demokratizavimo link;
- sukurti Konstituciją — tai būtų tikrai „revoliucinis“ žingsnis Europos kūrimo istorijoje;
- sukurti demokratiškesnę Sąjungą, kurioje gyventojų interesai būtų laikomi svarbiausiu dalyku;
- sukurti Sąjungą, kurioje būtų geriau ginamos pagrindinės Europos piliečių teisės;
- sukurti Sąjungą, kuri galėtų reaguoti į piliečių siekius laikydamasi Bendrijos modelio ir Bendrijos politikos kryptį.

1.4 Nepaisant kai kurių Sutarties dėl Konstitucijos Europai trūkumų, į kuriuos Komitetas taipogi atkreipė dėmesį, jis vis dėlto neabejodamas tvirtina, kad siekiant įveikti minėtus

trūkumus būtina sutelkti Europos pilietinę visuomenę ir atkreipti jos dėmesį į Sutarties dėl Konstitucijos Europai pasiekimus.

1.5 Tokie trūkumai Komiteto nuomone yra:

- atitinkamų nuostatų, skirtų dalyvaujamajai demokratijai principui įgyvendinti, stoka;
- nuostatų, patvirtinančių organizuotos pilietinės visuomenės vaidmenį įgyvendinant subsidiarumo principą, nebuvimas;
- ES valdymo grandis, susijusi su ekonomine ir užimtumo politika, yra silpna ir nėra taisyklių, numatančių šių sričių konsultacijas su Europos Parlamentu ir EESRK — sričių, kurios labiausiai susijusios su pilietinės visuomenės atstovais.

1.6 Komiteto nuomone, visos šios pastabos tebėra aktualios ir pagrįstos. Savo 2004 m. spalio mėn. nuomonėje Komitetas aiškiai pritarė ne tik Sutarties dėl Konstitucijos Europai ratifikavimui, bet ir tam, kad ES piliečiams būtų aiškinama apie demokratijos pažangą, pasiektą Konstitucijos projektu, ir jos teikiamus privalumus.

1.7 Ratifikavimo proceso metu vykusios diskusijos dar kartą parodė, kad vienas didžiausių Europos Sąjungos išbandymų ateityje — augimo, darbo vietų ir gerovės išlaikymo bei užtikrinimo esamoms ir būsimoms kartoms problema. Paskutinio *Eurobarometro* tyrimo metu (2005 m. rugsėjo mėn. *Eurobarometras*–63) paaiškėjo, kad tai yra labiausiai Europos piliečius jaudinantys klausimai.

1.8 Esminis tokios problemos sprendimo elementas glūdi Lisabonos strategijoje numatytuose tiksluose, kuriuos valstybių arba vyriausybių vadovai apibrėžė 2000 metais — tai strategija, kurioje pateikiama konkreti Europos būsimos visuomenės vizija.

1.9 Vis dėlto reikia pripažinti, kad nepaisant penkerius metus trukusių intensyvių diskusijų ir darbo Europos mastu, kol kas rezultatai kelia nusivylimą, o šios strategijos įgyvendinimas yra nepakankamas.

1.10 „Pasiėkta neabejotina pažanga, tačiau yra ir trūkumų bei akivaizdaus delsimo atveju“, teigė Europos Taryba 2005 m. kovo mėn. Šiuos trūkumus ir delsimą galima paaiškinti įvairiausiomis priežastimis, tačiau daugelis tikriausiai pritarė tokioms dviem pastaboms:

- strategija yra pernelyg abstrakti. Jos pasekmės gyventojams ir verslui nėra aiškios. Viešoji nuomonė neskiria globalizacijos, ES politikos ir nacionalinės politikos poveikio jų gyvenimo ir darbo sąlygoms.
- ši strategija ir toliau lieka „nuo viršaus žemyn“ vykstančiu procesu. Iki šiol organizuotos pilietinės visuomenės dalyvavimas yra pernelyg menkas. Kai kuriose valstybėse narėse ši strategija yra visiškai arba beveik nežinoma daugeliui suinteresuotų subjektų. Regis, nebuvo rimtai konsultuotasi, bent jau pasinaudota atviru tyrimų ir švietimo koordinavimo metodu.

1.11 Dėl to 2005 m. kovo mėn. Europos Taryba aiškiai pabrėžė, kad pilietinei visuomenei būtina įsisavinti Lisabonos strategijos tikslus ir aktyviai dalyvauti jų siekiant.

1.12 Esant tokioms aplinkybėms iš esmės aišku, kad Europos visuomenės modelio ateitis, įskaitant ir jo socialinį modelį, kuris yra pagrindinė bendrosios Europos piliečių tapatybės dalis, priklausys nuo Lisabonos strategijos tikslų realizavimo. Taigi, sunkumų kelia ne tik Sutarties dėl Konstitucijos Europai ateitis, nors ji irgi svarbi, bet ir sąlygų, kurios padėtų Europos piliečiams iš naujo įsisavinti Europos kūrimo projektą pagal visuotinę jų pageidaujamos visuomenės viziją, sukūrimas.

1.13 Atsižvelgdamas į tai, Komitetas savo 2004 m. spalio mėn. nuomonėje susieja Sutartį dėl Konstitucijos Europai ir Lisabonos strategiją, pabrėždamas, kad:

„Diskusijose būtina kalbėti apie Lisabonos strategiją, nes joje pateikiama visų ES piliečių ateities vizija, kurios pagrindiniai bruožai yra konkurencingumas, visiškas užimtumas ir bendros žinios; investavimas į žmogiškuosius išteklius; taip pat augimas, tuo pačiu gyvenamosios aplinkos ir gyvenimo kokybės puoselėjimas tvaraus vystymosi sąlygomis ...“

2. Sugrįžimas į tinkamą kelią — bendra vizija ir dalyvaujamoji demokratija

2.1 Siekiant įveikti Europos Sąjungos kūrimo pasitaikančius sunkumus, reikėtų „iš naujo įteisinti“ Europos integracinį procesą — įvesti naują demokratinio veiksmo sąvoką lemiamą vaidmenį skiriant pilietinei visuomenei ir jai atstovaujančioms institucijoms.

2.2 Taigi, pilietinės visuomenės dalyvavimas viešajame sprendimų priėmimo procese yra esminė priemonė, padedanti sutvirtinti demokratinę Europos institucijų ir Europoje vykdomų veiksmų teisėtumą. Toks dalyvavimas yra ne mažiau svarbus skatinant suformuoti bendrą požiūrį į „Europos“ tikslą ir jos kelią, taigi ir savotišką sutarimą, kuriuo remiantis būtų galima tęsti Europos integracijos procesą ir apibrėžti bei įgyvendinti ateities Europos projektą, kuris dar geriau atitiktų jos piliečių lūkesčius.

2.3 Europos Sąjungos institucijos ir valstybių narių vyriausybės turi skatinti tikrąjį subsidarumo principą, kuris apima ne tik skirtingus valdžios lygius, bet ir įvairias visuomenės sudedamąsias dalis, ir tokiu būdu įrodyti Europos piliečiui, kad ES idėja bus veiksminga tik tuo atveju, jei yra aiški pridėtinė vertė ir laikomasi geresnės teisėkūros principo.

2.4 Paskutiniojo *Eurobarometro* tyrimo duomenimis, 53 proc. visų respondentų mano, kad jų nuomonė Europos Sąjungoje nėra svarbi. Tik 38 proc. yra priešingos nuomonės.

2.5 Šie duomenys rodo, kad būtina rasti ir naudoti tokias priemones, kurios suteiktų Europos piliečiams galimybę tikrai dalyvauti išplėstos Europos projekto kūrimo — projekto, kuris privalo turėti reikšmingą turinį ir kuris skatintų remti Europos integracijos procesą ir būti jo dalimi.

2.6 Atsižvelgiant į šias aplinkybes reikėtų pabrėžti, kad demokratinis Europos Sąjungos teisėtumas remiasi ne tik aiškiai apibrėžtomis jos institucijų galiomis ir pareigomis. Jis taip pat reiškia, kad:

- šios institucijos yra įgijusios visuomenės pasitikėjimą ir gali pasikliauti tvirta piliečių ištikimybe Europos projekto atžvilgiu, ir
- aktyvus piliečių dalyvavimas demokratiniam Europos Sąjungos gyvenime turi visas garantijas, ir
- ieškoma Europos pilietybei priskirtinų būdingų požymių, kurie nebūtų vien tik nacionalinių pilietybių požymių rinkinys (¹).

2.7 Komiteto nuomone, laikinai nutrauktas ar uždelstas Sutarties dėl Konstitucijos Europai ratifikavimo procesas yra ironiškas: Konstitucijos ir, svarbiausia, VI antraštinės dalies nuostatų dėl demokratinio Europos Sąjungos gyvenimo nebuvimas ypač akcentuoja Konstitucijos poreikį. Taigi, pagrindinė problema, kurią teks spręsti Sąjungai — rasti šios svarbios minties perteikimo kuo suprantamiau būdą.

2.8 Komitetas laikosi nuomonės, kad Konstitucijos nuostatos dėl dalyvaujamosios demokratijos ir pilietinio dialogo yra logikos ir visiškai pagrįstos. Todėl Europos institucijos privalo apginti Sutarties dėl Konstitucijos Europai logiką ir nustatyti patikimą dalyvaujamąją demokratiją.

(¹) EESRK nuomonė CESE SOC/203 „Aktyvių piliečių Europa“.

2.9 Skatinti dalyvavimą reikėtų dar ir dėl to, kad, nepaisant visų nesėkmingų įvykių, Europos Sąjungos piliečiai iš jos tikisi labai daug. To paties jau minėto *Eurobarometro* tyrimo metu paaiškėjo, kad apie 60 proc. Europos Sąjungos piliečių pasisako už didesnę Sąjungos integraciją (panašūs duomenys gauti atliekant ir kitokius nuomonės tyrimus). Tyrimo rezultatai taip pat rodo, kad net ir turėdami skubiai sprendimų su užimtumu, skurdu ir socialine atskirtimi susijusių problemų, Europos piliečiai norėtų, kad Europos vaidmuo sustiprėtų.

2.10 Dar 2004 m. spalio mėn. Komitetas nurodė, kad siekiant panaikinti Sutarties trūkumus, taip pat užtikrinti jos ratifikavimą sutelkiant pilietinę visuomenę, būtų galima imtis tam tikrų priemonių — sukurti siūlomą institucijų struktūrą ir ją tobulinti operatyvinėmis priemonėmis. Ypač Komitetas pabrėžė, kad:

- nuostatos dėl dalyvaujamosios demokratijos turėtų tapti tam tikrų komunikatų, apibūdinančių numatytą konsultavimo tvarką ir EESRK vaidmenį, klausimu.
- su pilietine visuomene būtų tariamasi dėl europinio įstatymo, nustatančio piliečių iniciatyvos teisės įgyvendinimo tvarką. Šiuo klausimu EESRK galėtų pateikti tiriamąją nuomonę;
- dalyvaujamosios demokratijos principas turėtų būti taikomas svarbiausioms ES strategijos kryptims siekiant skatinti augimą, užimtumą ir tvarią plėtrą.

2.11 Kaip matome, Komitetas siekė įrodyti ES šalių vyriausybėms ir institucijoms, kad uždegti pilietinę visuomenę ir jos organizacijas tiek Konstitucijos dvasia, tiek ir jos raide yra nepaprastai svarbu.

2.12 Komitetas atkreipia dėmesį, kad „plačių diskusijų“, kurias valstybių ar vyriausybių vadovai buvo numatę savo birželio mėn. deklaracijoje, šiuo metu nevyksta. Komiteto nuomone, tokias plačias diskusijas reikėtų dar kartą pradėti, ir kuo greičiau. Vis dėlto Komitetas taip pat laikosi nuomonės, kad tokios diskusijos nebus veiksmingos, jei visuomenės nepavyks koku nors būdu įtikinti nenuoğastauti dėl Europos integracijos proceso ir, svarbiausia, dėl demokratių šio proceso aspektų.

2.13 Apmąstymų laikotarpis, kurį birželio mėn. nustatė valstybių narių vyriausybės arba valstybės vadovai, be jokios abejonės turėtų būti išnaudotas apmąstymams, ką daryti susiklosčius atitinkamoms politinėms ir institucinėms aplinkybėms po Prancūzijoje ir Nyderlanduose vykusiu referendumu.

2.14 Vis dėlto ū laikotarpis, Komiteto nuomone, pirmiausia turėtų būti skirtas visuotinės vizijos apie Europos ateitį pagrindų ir dar vieno socialinio susitarimo tarp Sąjungos ir jos piliečių suformavimui — tai būtų visiškai naujas susitarimas, kurį pasiekus atsirastų sąlygos vykdyti politikos kryptis, būtinas augimui, užimtumui ir gerovei garantuoti. Šiuo požiūriu valstybių narių vyriausybės turėtų „laikyti ES savo gimtaisiais namais“.

2.15 Labai svarbu įrodyti, kad „dalyvaujamoji demokratija“ ir „pilietinis dialogas“ nėra vien skambūs žodžiai; kad iš tikrųjų tai yra esminiai principai, nuo kurių priklauso Europos Sąjungos politikos krypties įgyvendinimo sėkmė, taigi, ir jos ateitis.

2.16 Todėl yra nepaprastai svarbu kuo plačiau — nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygiu — įtraukti pilietinę visuomenę į visas būsimas diskusijas ir apmąstymus, paraginti Sąjungos piliečius išsakyti savo konkrečius lūkesčius ir, kad tai iš tikrųjų vyktų — nuoširdžiai taikyti strategiją, mokantis išklaudyti ir diskutuoti apie Sąjungos politikos kryptis ir jų bendros ateities viziją.

2.17 Esant tokiai situacijai Komitetas nuodugnai išnagrins Europos Komisijos „D planą“, tuo labiau, jog jis įsitikinęs, kad kol kas nėra pradėta jokia diskusija ir kad metodai, grafikas ir priemonės, kuriais bus pradamos diskusijos kiekvienoje stojančioje šalyje, taip pat Bendrijos viduje, turės lemiamą reikšmę. EESRK pritaria ir mintims, kurias ne vieną kartą yra išsakiusi Europos Komisijos vicepirmininkė Margot Wallström — kad komunikacija yra dvipusis procesas ir kad „Europa“ turi stengtis išsiklaudyti. Komiteto nuomone, „išsiklaudyti“ nebūtinai reiškia „vykdyti“, tačiau tai tikrai siejasi su sąvoka „dalyvavimas“ ir, be jokios abejonės, su žodžiu „supratimas“.

3. Žinių apie Europą skleidimas

3.1 Apskritai, Komitetas pritarė vis dažniau pasigirstančiai idėjai, kad Europos Sąjunga turėtų parengti tikrą komunikacijos strategiją ir peržiūrėti bei sustiprinti savo komunikacijos priemones. Komitetas pritarė Europos Parlamento 2005 m. balandžio 26 d. ataskaitai apie Europos Sąjungos informavimo ir komunikacijos strategijos įgyvendinimą ir pritarė Europos Komisijos 2005 m. liepos 20 d. priimtam veiksmų planui, kaip Europos Komisija galėtų geriau skleisti žinias apie Europą.

3.2 Komitetas irgi yra priėmęs strateginę komunikacijos planą, kurį reguliariai taisė. Be to, 2004 m. gruodžio mėn. Komiteto biuras patvirtino bendrą strateginę principą, taikomą *Žinių apie Europą skleidimo* iniciatyvai. Abiem atvejais Komitetas siekė pagerinti savo narių ir organizacijų, kurioms jie atstovauja, jungiančiąją funkciją. Komitetas aktyviai dalyvavo 2004 m. vadinamoje Wicklow iniciatyvoje ir Amsterdamo neoficialiame ministrų susitikime pateikė strateginę dokumentą *Atotrūkio mažinimas* apie tai, kaip organizuota pilietinė visuomenė apskritai ir Komitetas konkrečiai turėtų visapusiškiau dalyvauti komunikacijos procese.

3.3 Komitetas pritarė 2004 m. lapkričio mėn. Europos Vadovų Tarybos prašymui, kad Europos Komisija parengtų darnią Sąjungos komunikacijos strategiją. Komitetas, glaudžiai bendradarbiaudamas su Europos Komisija, organizuoja suinteresuotųjų subjektų forumą dėl komunikacijos iššūkio, kad pilietinės visuomenės organizacijos savo nuomonę galėtų integruoti į dabar vykstančius us ir į ją Europos Komisija galėtų atsižvelgti rengdama savo numatytą konsultacinę Baltąją knygą dėl komunikacijos iššūkio.

3.4 Komitetas, kuris 2005 m. balandžio mėn. buvo suorganizuotas panašų suinteresuotųjų subjektų forumą darnaus vystymosi politikos klausimams spręsti, yra pasirengęs ir nori organizuoti panašų konsultacinį ir klausomąjį pobūdžio renginį pagrindiniais politikos klausimais, kuris padėtų išgirsti pilietinės visuomenės balsą, o „Briuseliui“ — geriau išsiklausyti.

3.5 Esant tokioms sąlygoms, Komitetas pabrėžia pagrindinį vaidmenį, kurį, jis tikisi, Europos Parlamentas toliau vaidins kaip pirmoji, gyvybiškai svarbiausia demokratinės jungiančiosios grandies grandis. Komitetas pasirengęs būti Europos Parlamento partneris, kuriuo jis buvo Konvento metu, ir suorganizuoti klausimus ir forumus savo iniciatyva arba klausimais, kuriais Parlamentas nori konkrečiai konsultuotis su organizuota pilietine visuomene.

3.6 Dėl tokių apmąsčių Komitetas pabrėžia du pagrindinius aspektus. Pirmiausia, kadangi Komitetas pritaria nuolat pabrėžiamoms komunikacijos strategijos kryptims ir komunikacijos priemonėms, reikėtų priminti, kad bet koks komunikacinis požiūris gali būti laikomas tinkamu tik atsižvelgiant į jame esantį informacijos turinį. Dėl to komunikacija yra tik papildanti priemonė, o ne savaiminis tikslas. Antra vertus, kadangi Komitetas yra visapusiškai įsipareigojęs siekti dviejų tikslų — parengti Europos komunikacijos strategiją ir sustiprinti komunikacijos priemones, Sąjungos masto veikla turi būti laikoma veikla, kuri papildo valstybėse narėse vykstančius komunikacijos procesus. Taigi, tokia Europos lygio strategija yra gyvybiškai svarbi, bet tikrai nepakankama.

3.7 Esant tokioms sąlygoms, turėtų būti pabrėžiamas valstybių narių lygio atstovaujamojo ir konsultacinio institucijų — pirmiausia nacionalinių parlamentų ir nacionalinių ekonomikos ir socialinių reikalų tarybų — ir regioninės bei vietos lygio institucijų vaidmuo.

4. Rekomendacijos

Paverskime dalyvaujamąją demokratiją tikrove!

4.1 Priežastys ir logika, kuriomis Komitetas vadovavosi tokia didele balsų dauguma balsuodamas už Sutartį dėl Konstitucijos, visų pirma dėl Sąjungos demokratinio gyvenimo nuostatų, išlieka tos pačios. Komitetas ir toliau tvirtai mano, kad geriausias būdas Sąjungos demokratiniam gyvenimui užtikrinti — tokias nuostatas išrašyti į nuolatinę konstitucinę susitarimą. Vis tik dabartinis neaiškus laikotarpis neturėtų užkirsti kelio visiems Europos Sąjungos dalyviams imtis priemonių ir nuo dabar siekti, kad dalyvaujamoji demokratija taptų tikrove. Dėl to visos Sąjungos institucijos turėtų aktyviai svarstyti, kaip jos galėtų:

- sudaryti galimybę piliečiams ir atstovaujamosioms asociacijoms tapti labiau žinomomis ir viešai keistis savo nuomonėmis visose Sąjungos veiksmų srityse;
- palaikyti atvirą, skaidrų ir nuolatinį dialogą su atstovaujamosiomis asociacijomis ir pilietine visuomene;

- siekdamas užtikrinti Sąjungos veiksmų nuoseklumą ir skaidrumą, plačiai konsultuotis su suinteresuotomis šalimis.

Be to, Europos Komisija turėtų apsvarstyti galimybę anksčiau įgyvendinti Sutarties dėl Konstitucijos I-47 straipsnio 4 dalies nuostatas pasikonsultavusi su pilietine visuomene dėl europinio įstatymo, nustatančio piliečių iniciatyvos teisės įgyvendinimo tvarką (EESRK galėtų būti paprašyta pateikti tiriamąją nuomonę šiuo klausimu).

4.2 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas savo ruožtu dar kartą patvirtina savo pasiryžimą vaidinti svarbų, nors ir papildantį, vaidmenį gerinant pilietinį dialogą ne tik tradicine konsultacine tvarka, bet būnant jungiamąja grandimi tarp Europos ir organizuotos pilietinės visuomenės. Komitetas atkreipia dėmesį į būtinybę naujoviškai mąstyti apie sąveikos su organizuota pilietine visuomene būdus. Komitetas yra pasirengęs, nori ir gali būti visateisis visų veiklos rūšių, skirtų pilietiniam dialogui stiprinti, partneris.

Patraukime visuomenės dėmesį ir sėkmingai įgyvendinkime Lisabonos strategiją!

4.3 Europos ekonominės sąlygos yra svarbiausias veiksnys, lemiantis visuomenės požiūrius į Europos integracijos procesą. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas dar kartą patvirtina savo paramą Lisabonos strategijai, bet primygtinai teigia, kad Sąjunga ir jos valstybės narės turi laikytis savo įsipareigojimų. Komitetas išitikinęs, kad Lisabonos strategija yra geriausias būsimos Sąjungos ekonominio klestėjimo ir socialinės, aplinkos ir kultūrinės gerovės garantas, nors kartą jam ir nepavyko patraukti visuomenės dėmesio, kaip, pvz., pavyko 1992 m. kampanijoje kuriant bendrąją rinką. Valstybės narės turi laikytis savo įsipareigojimų šioje srityje ir juos gerbti. Strategija turi būti ne tokia abstrakti, o jos tikslai (juo labiau pavaadinimą) turi būti įtraukti į vietos politinę kalbą. Turi dalyvauti ir pilietinė visuomenė, ir pilietinės visuomenės organizacijos.

4.4 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas ir toliau dirbs „su valstybių narių ekonomikos ir socialinių reikalų tarybomis ir kitomis organizacijomis partnerėmis, kad sukurtų interaktyvų pilietinės visuomenės iniciatyvų, skirtų strategijos įgyvendinimui skatinti, tinklą“ pagal jam kovo mėn. 22–23 d. Europos Vadovų Tarybos suteiktą mandatą. (Doc. 7619/1/05/rév. 1 Council, paragraph 9).

Sumažinus atotrūkį pagerės komunikacija

4.5 Komitetas ne kartą yra pabrėžęs, kad būtina pagerinti Europos Sąjungos ir piliečių, kurių vardu ji siekia dirbti, komunikaciją. Komitetas pripažįsta, kad ES institucijos, atskirai ir kartu yra nemažai nuveikusios; pateiksime tik du pastarojo meto pavyzdžius: iš esmės buvo pertvarkytas Europos Parlamento tinklalapis ir Europos Komisijos *Europe Direct* tarnyba.

Komitetas pasisako už glaudų tarpinstitucinių bendradarbiavimą komunikacijos srityje. Jis atkreipia dėmesį į Komisijos „D planą“ ir jos ketinimą artimiausioje ateityje parengti Baltąją knygą. Jis visiškai pasiryžęs suteikti paramą tais atvejais, kai reikia padėti sumažinti atotrūkį, kaip buvo patvirtinta lapkričio 7–8 d. suinteresuotųjų subjektų forume ta tema.

4.6 Tačiau, Komiteto nuomone komunikacijos kokybė priklauso nuo jos turinio. Dar savo nuomonėje dėl Lisabonos strategijos jis yra teigęs, kad Europos institucijos, o svarbiausia valstybės narės, turi toliau svarstyti, kaip skleisti žinias apie Europą. Nemažai pasakyta apie tai, kad reikia liautis priekaištavus, tačiau akivaizdu, kad Europa pernelyg dažnai suvokiama kaip neigiamas arba apsauginis reiškinys ir imamasi nepakankamų pastangų „įsiūlyti“ teigiamus integracijos proceso aspektus.

4.7 Atsižvelgdamas į koordinavimo pagerinimą, Komitetas ragina vėl suaktyvinti vadinamąją Wicklow iniciatyvą (Europos reikalų ministrų neoficialius susitikimus), tačiau jai suteikti konkrečius ir nuolatinius įpareigojimus išnagrinėti būdus, kaip geriau skleisti žinias apie Europą ir sudaryti valstybėms narėms neoficialias sąlygas apžvelgti viešąją nuomonę ir keistis geriausia praktika. Tarpinstituciniu lygiu Komitetas ragina panašų mandatą suteikti tarpinstitucinei grupei, kad ji reguliariau ir dažniau susitiktų aptariant komunikacijos klausimus. Tokia tvarka yra ypač svarbi atsižvelgiant į sparčią technologijų (pvz., mobiliųjų telefonų, plačiajuosčio ryšio) raidą ir greitą naujų komunikacijos metodų joms panaudoti raidą.

4.8 Komitetas dar kartą pabrėžia savo įsitikinimą, kad komunikacija turi būti nuolat svarstomas klausimas, o ne konkrečiam klausimui skirtos atsitiktinės kampanijos dalykas.

Pripažinti, kam tenka svarbiausia atsakomybė

4.9 Europos Sąjungos institucijos turi saugotis klaidingo, net ir akivaizdžiai gerais ketinimais paremto įsitikinimo, kad dabartinis „atsiejimo“ klausimas gali būti išspręstas centriniu Briuselio lygiu. Iš tikrųjų tai, ką Europos institucijos veikia komunikacijos srityje, gali būti tik papildoma veikla. Pagrindinė atsakomybė priklauso kitoms institucijoms. Europos Parlamento rinkimų rezultatai bei Prancūzijos ir Nyderlandų referendumų dėl Sutarties dėl Konstitucijos rezultatai rodo, kad Europos piliečių

požiūris į Europą yra skeptiškas. Tokia nuostata pirmiausia taikoma europiniams teisės aktams dėl gyvenimo ir darbo sąlygų. Valstybės narės atsako už ES svarbos ir konkrečių būtinų Europos teisės aktų svarbos paaiškinimą piliečiams ir informavimą apie atsirandančius poveikius kiekvienai atitinkamai nacionalinei sričiai.

4.10 Viešosios nuomonės formuotojai, įskaitant pilietinę visuomenę, patikės Europos Sąjungos teisėtumu ir bendra ateitimi, tik būdami įsitikinę, kad tai yra tikėtina, kelia pasitikėjimą, teisėkūra yra skaidri ir kad tai yra tinkamai veikianti teisinė valstybė. Pirmiausia, visa tai turi užtikrinti valstybių narių vyriausybės. Vyriausybės turi būti tikraisiais Sąjungos bendrasavininkiais ir atsisakyti modelio „mes-jie“ bei šiame modelyje numatytų nuolatinių dviprasmybių.

4.11 Kaip paaiškėjo Airijos nacionaliniame forume dėl Europos, pilietinės visuomenės organizacijos gali imtis ryžtingų darbų. Labai svarbu pagerinti komunikaciją tam tikru lygiu (vietos, profesiniu, kt.) ir tam lygiui tinkamais ir suprantamais žodžiais paaiškinti sėkmingus Europos politinius ar įstatyminius procesus. Pilietinės visuomenės organizacijos gali puikiai atlikti šį darbą. Dėl to EESRK pasiryžęs padėti ir skatinti valstybių narių pilietinės visuomenės organizacijas, pirmiausia pasinaudodamas savo narių jungiančiąja funkcija. Be to, jeigu iš tikrųjų prasidės plataus masto diskusija apie Europos projektą ir Europos politikos kryptis, tokiu atveju ji turi prasidėti valstybių narių žemesniais pilietinės visuomenės lygiais. Europos masto forumas bus prasmingas tik tuomet, jeigu pateiktas nuomones bus galima išdėstyti ir aukštesniu, ir žemesniu lygiu. Iš tiesų, būtinas ne tiek iš viršaus į apačią arba iš apačios į viršų principas, kiek nuo apačios žemyn principas.

4.12 Šioje nuomonėje sąmoningai vengta daug diskutuoti dėl Sutarties dėl Konstitucijos ateities ir Europos Sąjungai atvertų galimybių. Akivaizdu, kad nuolatinis grįžimas prie Nicos sutarties *status quo ante* negali būti viena iš galimybių. Bet galbūt valstybių ar vyriausybių vadovų numatyta plati diskusija galėtų padėti rasti geriausią būsimą kelią. Tačiau Komitetas šiek tiek sunerimęs atkreipia dėmesį, kad dažniausiai tokių plačių diskusijų daugelyje valstybių narių trūksta. Nevykstant tokiai diskusijai, sunku suprasti, kaip pasiekti tikrąją pažangą.

2005 m. spalio 26 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto

pirmininkė

Anne-Marie SIGMUND